

Teater musik och film

Johannespassion från 1594

Eric Ericson tog på onsdagskvällen ett ovanligt lovvärt initiativ till berikande av den kyrkomusikaliska repertoaren i Stockholm under påskveckan då han i Jacobs kyrka framförde Leonhard Lechners Johannespassion från 1594.

Med Bachs passionsmusik ringande i öronen betraktar vi det nuförtiden som så självklart att de olika personerna i dramat är fördelade som roller på olika solister, att vi nästan inte kan föreställa oss någon annan musikalisk utformning. Principen att fördela rollerna på olika röstlägen och personer har för övrigt också anor från tidig medeltid. Men parallellt därmed löper från åtminstone senare delen av 1400-talet och nästan fram till Bachs tid en annan linje med flerstämmiga passionstonsättningar, där all text sjunges av hela kören. Det är en betydligt mindre dramatisk form, vari musiken bär fram bibeltextens skakande innehåll med betraktande objektivitet.

Figural- eller motettpassionen, som den kallas, utesluter dock inte karakterisering och framhävande av vissa textpartier. Lechners passion visar praktfullt med vilka utomordentligt subtila och ändå tydliga medel det kan ske. Den har av Friedrich Blume — säkert med all rätt — betecknats som "det främsta verk som den tyska figuralpassionens historia kan uppvisa".

Framförandet i St. Jacob blev en minnesvärd upplevelse och man kan bara beklaga att inte flera åhörare infunnit sig. St. Jacobs ungdomskör hade studerat in den omfattande och svåra uppgiften med stor omsorg och sjöng härligt med en sällspord klarhet, renhet och luftighet i klangen.

I. B—n.

★

Teater, musik och film

Gammalt och nytt för kör och för orgel

Fylkingens kyrkokonsert i Johanneskyrkan på torsdagen bjöd på ett intressant program, värdefullt som orientering både över äldre kyrklig musik och över nyskapandet på området. Samtidigt visade den i hur hög grad begreppet kyrkomusik emanciperat från sitt ursprungliga sammanhang och helt kommit under estetisk domvärjo. Där sammanställdes ett ur sitt egentliga liturgiska sammanhang lösryckt verk och kompositioner med dekorativ uppgift inom gudstjänstens ram med ett orgelstycke som saknar alla kyrkliga bindningar.

Som första nummer utförde S:t Jacobs ungdomskör under Eric Ericssons ledning Palestrinas härliga femstämmiga Missa Salve Regina, så enastående klart, rent och säkert att man knappast hört dess like här i landet. Körens klangkaraktär passade uppgiften bättre än vad någonsin en kör av skolade röster kan göra, därmed ingeting ont sagt om Kammarkören, som avslutade konserten med Hilding Rosenbergs fem a cappella-motetter, som dess klang och virtuosa intonation kom väl till pass. Av Rosenbergs motetter har några framförts tidigare; nu bildar de en enhetlig grupp av idé-

rika, moget formade körsatser, där den nobla linjeföringen kombineras med en aldrig dominerande men ändå underfundigt raffinerad klangteknik.

Efter Palestrinamässan kom som djärv kontrast Ernst Kreneks orgelsonat op. 92 från 1941. Den är fantasifull men inte konstnärligt övertygande; både sats tekniskt och orgelmässigt sett verkar den lös i köttet och skulle måhända göra ett fördelaktigare intryck som orkesterstycke. Om Bengt Hambræus återgivning gjorde den all rättvisa är vanskligt att avgöra, men verkar sannolikt. I varje fall visade Hambræus i en avdelning med äldre spansk orgelmusik att han är en skicklig orgelspelare och framför allt skall han ha en eloge för sin förnäma registreringskonst. Liksom för att han nu i ton och tidigare i skrift fäst uppmärksamheten på 1500-talets rika spanska orgelmusik med tonsättare som P. A. y Vila, A. de Gabezón, L. de Narváez och F. Correa de Arauxo, vilka alla var representerade på torsdagens program, och vars verk det lönar sig för alla organister att lära känna.

I. B—n.

★

★ Operan har på fredag kl. 19.30 premiär på vårens operett "Tiggarestudenten". Premiären är förköpsutsåld, och lördagskvällens föreställning slutsåldes också genast på torsdagen, då försäljningen började.

Svenska Dagbl. 31.3. 1955

Johannespassionen

Söndagskvällens framförande av J. S. Bachs Johannespassion i Jakobs kyrka måste betecknas som det bästa och finast genomarbetade, som en Bach-passion hittills bestått i vårt land. Eric Ericson och hans sjungande och spelande skara går från klarhet till klarhet. Inte minst fäste man sig denna gång vid att de rent instrumentala insatserna var så omsorgsfullt och genomtänkt förberedda och låg i så goda händer. I programbladet stod endast att läsa "S:t Jacobs kyrkokör och orkester". Vad S:t Jacobs kyrkokör är vet man ju, och kyrkan kan vara stolt över sin kör. Orkestern kunde däremot ha uppträtt mindre anonymt. Bland annat hade man gärna velat veta vilka det var som skötte konsertmästarviolinen, flöjterna, oboerna, sologamban och generalbasvioloncellen. De gjorde alla ypperliga insatser.

Också den vokala solistensemblens medlemmar, med Uno Ebrelius i

bokstavigaste mening makalösa evangelist i spetsen, samverkade till ett helgjutet resultat. Kerstin Lindberg-Torlind sjöng sopranpartiet, Birgit Schöldberg-Stenberg alt, Erik Sædén Kristus och bassoli, Folke Wedar Pilatus. Och förutom att var och en rent sångligt lyckades väl, hade de alla underordnat sig den höga uppgiften i en anda av ödmjukhet, allvar och enkelhet, som satte sin prägel på hela aftonen.

Mot den bakgrunden vore det småaktigt att nagelfara detaljer. Från stilistisk synpunkt förefaller Eric Ericsson nästan genomgående vara inne på riktiga vägar, och eftersom han inte är den som slår sig till ro, kanske det nästa år finns ännu mindre anledning att diskutera sådana petitesseer som temponyanser eller generalbasstämmans utförande. Min enda fråga gäller något helt annat: När kommer Jacobskyrkans Johannespassion i radio?

I. B—n.

★